

Öznesi çocuk olan şiirde çocuğun bilinç ile bilinç dışı, somut ile soyut sınırlarını bilmek, şairin çocuk bilgisi ile yüzleşmiş olmasını da gerektirir. Çocuk bilgisinin en temel dayanağı ise *çocuk dili*'dir. *Çocuk dili* ise dilbilgisinden öte anlamlar içerir. Fazıl Hüsnü Dağlarca, "*bilgi dili*" biçiminde adlandırdığı bu kavramla çocuk ve şairi eşitler. Şairlere önerisi ise şu: Gözlerinizle görmeyiniz, sözcüklerle görünüz; sözcükler gözleriniz olsun. Seçtiği sözcükleri parmakları ile tartmayı şairlere öneren Dağlarca, şiirde sözcük kullanımı ve şiiri çocuğa göreleştirmeyi de "*sözcük yeğnikliği*"yle açıklar. Türkçe'nin en görkemli çocuk şairi Dağlarca'ya göre de çocuk şiiri olamaz. Olsa olsa bazı şiirler büyümeyi seçer, "*ilk yaşlarda durarak*" var ederler kendilerini. Ona göre bu şiir, şiirin ilk açılımı olarak şiirde yapıyı, nesneliliği ve konuları çocuk bakışı'na göre seçerek, ilk duyarlılıklar, ilk özgürlükler, ilk ölçüler içinde varolur. Bu şiir, yaşı küçük olan dilin en taze şiiridir.

Şiiri çocuğa göreleştirmenin şiir estetiği dışına çıkmak anlamına gelmediğine burada tekrar vurgu yapmalıyım: Önce şair ve şiiri vardır. Çocuğa şiir yazan şairin içtenliği ve iç yaşamasında ancak çocuğa biriciklik vurgusu yapması ile şiirin çocuğa göreleşebileceğini ileri sürüyoruz. Daha açık söyleyişle belirtmek gerekirse, çocuktaki şiiri ortaya çıkaran ve şiiri çocuğa göreleştiren şair, ebedî çocukluğu hep yanında saklayan şairdir. Bu şair tutumuna, Cahit Zarifoğlu *çocuk safiyetini giyinmek* diyor. Çocukluğunu bir dürbün gibi kullanarak çocukluktan iç sezgi ve yoğun bir duyarlılıkla beslenen çocuk şairleri, çocuğu başat imgeye dönüştürdükçe, çocuğun şiirle küçük yaşlardan itibaren buluşmasına da öncülük etmiş olurlar.

Yine de şu öznel tutumu hatırlamalıyız: Hiçbir şair, yazar veya sanatçı başkaları için ürün vermez. Şair, yazar ve sanatçı eserini önce kendisi için gerçekleştirir. Kendi için yazmayı-gerçekleştirmeyi biraz daha belirginleştirmekte yarar var: İçimizdeki çocukla yaşamak doğallığın sürmesini sağlar. Michael Ende'nin içimizdeki çocuğa yüklediği anlam ise daha kuşatıcı: *Şaşırma, soru sorma, hayran olma yetisini yitirmeyen, öylesine kırılğan ve korumasız olan, acı çeken, teselli bekleyen ve uman, hayatımızın son gününe kadar geleceğimizi anlamlandıran içimizdeki çocuktur*. Zaten, çocuğa yönelen yazar ve sanatçı içindeki çocuk olmadan çocuk bakışı'nı çocuğa ayarlayamadığı gibi eseri de çocukla buluşamaz.

Konuyu şiir eksenli daha anlaşılır duruma getirmek de mümkündür: Şiiri çocuğa göreleştirmek, muhayyilesi içe bakan şairlerin başarabileceği bir şiir tutumudur. İçe bakışı gerçekleştiremeyen şairin şiiri, çocukla uyumu sağlayamayan akordsuz bir şiirdir. *Çocuk şairi* ise şiirini çocuğa göreleştirenken akordsuz sesleri düzene koyduğu gibi çocuk saatinin hangi ritimde çalıştığını da bilen şairdir.

Şair, çocuğa yazarken, kendini yazar ve içindeki çocuğa yazdıklarını onaylattıktan sonra şiirini çocukluk sarnıcından çıkarır: Sözcükler sözlükteki anlamlarından uzaklaşmış ve çocuk sözlüğünün katına yükselmiştir artık. Ne çocuğu ne de dünyayı açıklar bu şiir. Yeni bir dünya sunar. Çocuğu şiire alıştırır. Şair bütün bu süreçlerde çocuğu tanımlamaktan kaçınır. Her tanımlanan şey gibi çocuğun da tanımlanınca öleceğini bilir çünkü.

Çocuk'taki şiir uçlarına yakalanan şair, şiirinin anlam katlarına yine çocukla yükselir. İyi şiirde bulunması gereken anlamı aşma, çocuğa göreleşen şiir için de gereklidir. Çocuk'taki şiiri estetik bütünlüğe ulaştıramayan şairler ise kayayı yonta yonta tüketen, ancak muhayyilesinde tasarladığı figürü çıkaramayan heykeltraşlara benzerler. Oysa çocuk şairi, uçurtmaları ipsiz uçurtma ustasıdır. Şiirine çocuk sesini katandır. Çocuğu iç evrenine göre okudukça çocuk acıları kıyameti olur, sevinçleri ise şairin cenneti. Çocuk şairi, Sezai Karakoç'un "*çocuklara mahsus çocuklara ait / çocuklara dair göz ağrısı*" olarak açılmadığı sancıdan beslenir.

Çocuk şairleri, çocuk gerçekliği karşısında tıpkı çocuk gibi hayata şaşarak bakarken, aynı zamanda dünyaya çocuk aynasına bakmayı da öğretirler. Ancak, pedagojik ve politik söylemden kaçınır çocuk şairleri. Pedagojik söylemin işaret parmağı havada bir öğretmen tutumuna dönüşebileceğinin farkındadırlar. Şiirde politik söylem ise "*kaba davulcuk*"tur. İkisi de çocuğu şiire yaklaştırmaktan uzaktır. Pedagojik ve politik söylemde zekâ, akıl ve katı bilinç, şairin iç sezgi kullanmasına imkân vermez. İç sezgiyi kullanamayan şairin ise şiire ve çocuğa yenik düşmesi kaçınılmaz olur.

O halde, "*Kim gösterecek bir çocuğu, olduğu gibi? / Onu kim yerleştirecek yıldızlar içre, uzaklık ölçüsünü kim koyacak eline?*" Rainer Marie Rilke, bu yakıcı çocuk soruları ile çocukluktan beslenmeyi sürdürebilen şairleri işaret eder. Bu çocuk şairleri, ördüğü ağın üzerinde dans etmeyi göze alan örümceğe benzer. Şiirlerinin karşılaşılabileceği onca tehlikelere karşı bu poetik cesareti yine ancak onlar gösterebilirler.